

Bestuurlijke samenvatting aanvullende feitenonderzoeken accountant naar aanleiding van het begraafplaatsendossier

Feitenonderzoek vermeende dubbele betalingen

Uit het vorig jaar uitgevoerde begraafplaatsenonderzoek kwam naar voren dat er mogelijk sprake was van enkele dubbele betalingen. Dit was voor het college aanleiding opdracht aan de accountant te geven om een nader feitenonderzoek uit te voeren ten aanzien van vermeende dubbele facturatie/betalingen in het project. Mocht er sprake zijn van dubbele betalingen dan wilde het college de teveel in rekening gebrachte bedragen terugvorderen.

Door middel van het accountantsonderzoek is vastgesteld dat er geen sprake is geweest van ten onrechte in rekening gebrachte bedragen dan wel dubbele facturatie. Ten aanzien van één leverancier is vastgesteld dat er in eerste instantie een bedrag van circa € 13.000 dubbel is gefactureerd. Nadat dit is geconstateerd, heeft deze leverancier per abuis twee keer het dubbel gefactureerde bedrag terugbetaald. Het ten onrechte terugbetaalde deel is vervolgens weer door de gemeente teruggestort. Per saldo is dus slechts een keer betaald voor de geleverde dienst.

Ten opzichte van het bestek voor de aanleg van de nieuwe begraafplaats Zevenbergen zijn er afwijkingen geconstateerd. De opdracht was gegund voor € 934.000. In totaal heeft de aannemer € 1.413.000 in rekening gebracht. Een klein deel van de extra kosten heeft betrekking op verrekende bestekshoeveelheden. Het overige betreft extra declaraties als gevolg van afwijkingen van het bestek. De extra declaraties van € 460.000 zijn door middel van standaard afwijkingsformulieren verklaard en geautoriseerd. De afwijkingsformulieren die niet zijn geautoriseerd zijn ook niet betaald. Er is geconstateerd dat voor de besteksafwijkingen plausibele verklaringen waren. Er is ten aanzien van het meerwerk c.q. afwijkingen van het bestek geconstateerd dat de opdrachten niet door de, volgens de mandaatregeling, juiste functionaris zijn verstrekt. Verder is vastgesteld dat de prestaties in relatie tot de gefactureerde bedragen wel zijn geleverd. Ook is geconstateerd dat de betalingen door de juiste functionarissen (prestatieverklaarder en budgethouder) zijn geaccordeerd in het financieel systeem.

Onderzoek naar mogelijk dezelfde handelwijze in andere projecten en werken

Naar aanleiding van het begraafplaatsendossier heeft het college de accountant opdracht gegeven om te onderzoeken of uit feiten blijkt dat er andere projecten of werken binnen de gemeente Moerdijk zijn, waar vergelijkbare bevindingen zichtbaar zijn. Daarbij is gekeken naar mogelijke afwijkingen van bestekken, eventuele overschrijding van budgetten/ kredieten, niet naleven van mandaten en signalen van mogelijk niet integer handelen.

Er zijn specifieke projecten en werken geselecteerd waar ofwel dezelfde functionarissen ofwel dezelfde leveranciers als bij de begraafplaats betrokken waren. Aanvullend zijn er projecten en werken geselecteerd waarvan uit de interne controles bevindingen naar voren waren gekomen. Het college heeft, in samenspraak met de concerncontroller, een bewuste selectie gemaakt van projecten en werken waar de kans op bevindingen het grootst werd ingeschat.

Het college heeft 4 projecten geselecteerd (Herstructureren Zevenbergschen Hoek, Centrumplan Zevenbergen, Bosselaar Zuid en Bult van Pars) en verder diverse werken met betrekking tot 4 geselecteerde leveranciers op het gebied van groenbestekken en elementenverhardingen. Deze dossiers zijn door de accountant onderzocht. Het feitenonderzoek heeft ertoe geleid dat uiteindelijk twee dossiers nog nader zijn onderzocht, Herstructureren Zevenbergschen Hoek en Herinrichting Kuringen (elementenverhardingen).

Er zijn in geen van de onderzochte projecten en werken aanwijzingen gevonden ten aanzien van mogelijke fraude.

Er zijn ook geen budget- en/of kredietoverschrijdingen geconstateerd, die niet zijn gemeld bij het college en de raad. Wel is een aantal bestekoverschrijdingen of afwijkingen van de oorspronkelijke werkraming geconstateerd. Deze bestekoverschrijdingen zijn verklaard en hebben niet geleid tot budget- en/of kredietoverschrijdingen. De kosten zijn verantwoord op de daarvoor bestemde kredieten en budgetten. Geconcludeerd kan worden dat de kwaliteit van de bestekken in een aantal gevallen onvoldoende is, zoals onvoldoende rekening gehouden met de kwaliteit van de ondergrond.

In alle onderzochte projecten en werken zijn de betalingen door de juiste functionarissen (prestatieverklaarder en budgethouder) geaccordeerd in het financieel systeem. Met uitzondering van het project Zevenbergschen Hoek zijn de opdrachten ook door de juiste gemandateerde functionaris verstrekt.

Ten aanzien van het project Herstructureren Zevenbergschen Hoek betrof de totale raming € 2.450.000. Een deel van het werk was gegund voor € 1.550.000. Later is door de budgethouder, passende binnen zijn mandaat, besloten om andere werkzaamheden vanuit de daarvoor beschikbaar zijnde budgetten (beheerplannen) tegelijkertijd uit te voeren, waardoor het project uitgebreider werd. De bijbehorende kosten ad € 836.000 zijn als meerwerk in het project verantwoord. De opdrachten tot meerwerk zijn niet door de juiste functionaris volgens de mandaatregeling verstrekt. Het meerwerk is echter wel vooraf geaccordeerd door de budgethouder door middel van goedkeuring van de order in de financiële administratie. Het 4-ogenprincipe heeft zichtbaar gefunctioneerd en het meerwerk heeft in dit project niet geleid tot een kredietoverschrijding. De functies van directievoerder en toezichthouder zijn niet beschreven in de mandaatregeling en/of budgethoudersregeling.

Ten aanzien het project Herinrichting Kuringen (elementenverhardingen) is een raamovereenkomst afgesloten voor 4 jaar met een geraamde opdrachtwaarde van € 3.500.000 (gebaseerd op vooraf gespecificeerde elementen-hoeveelheden, waarvoor eenheidsprijzen zijn geoffreerd). In de afgelopen 3 jaar is er € 5.200.000 besteed op basis van het raamcontract. De besteding is daarmee nog net onder de Europese drempelwaarde gebleven. Bij een aantal (6 van de 17) gecontroleerde facturen c.q. werkzaamheden was de omschrijving van de opdracht niet één op één terug te herleiden naar de omschrijvingen en eenheidsprijzen binnen de raamovereenkomst. Alle bovengenoemde leveringen zijn getoetst door de bevoegde prestatieverklaarders en akkoord bevonden.

Ten aanzien van het onderzochte werk Herinrichting Kuringen is geconstateerd dat het werk is uitgevoerd binnen de besteksraming. De opdrachten zijn gegeven door de functionaris die daarvoor is gemandateerd en de budgetten zijn geaccordeerd door de budgethouder.

Algemene conclusies:

Er is geen sprake van dubbele betalingen in het project nieuwe begraafplaats Zevenbergen en er zijn geen aanwijzingen gevonden van fraude in de aanvullend onderzochte projecten en werken. Eventuele fraude kan op basis van dit aanvullende onderzoek nooit helemaal worden uitgesloten.

Wel zien we als college dat ook in enkele van de aanvullend onderzochte projecten niet altijd conform de eigen interne regels en afspraken wordt gewerkt. We merken op dat deze constatering weliswaar grotendeels overeenkomen met de conclusies die we trekken naar aanleiding van het onderzoek naar de nieuwe begraafplaats Zevenbergen, maar stellen tegelijkertijd vast dat de constatering minder zwaar van aard zijn en niet hebben geleid tot niet tijdig gemelde kredietoverschrijdingen en de daarbij behorende onrechtmatigheidsrisico's.

Leermomenten in de onderzochte projecten / werken zitten in een betere voorbereiding van het bestek (compleetheid) en de beschrijving van de bevoegdheden van ontbrekende taken. (toezichthouder,

directievoerder of projectleider) binnen de mandaatregeling en/of budgethoudersregeling. Een ander verbeterpunt is om meer zekerheden en signaleringsmogelijkheden in te bouwen in het financiële systeem ter voorkoming van betaling van facturen zonder dat daar voldoende budgetruimte voor is.